

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (9)

2003-05-08

Dnr: 551-17382-02

Försvarmakten
Försvarmaktens Logistik
Försörjningsdivisionen
Box 9104
961 19 BODEN

Delgivningskvitto

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till omtappning av fullständigt och ofullständigt halogenerade brom- och klorflourkarboner vid Försvarmaktens anläggning Knyppplan Örbyhus i Tierps kommun

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Försvarmakten, Försvarmaktens Logistik, Försörjningsdivisionen (202100-4615) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till omtappning av fullständigt och ofullständigt halogenerade brom- och klorfluorkarboner till en total mängd av 15 ton fram till och med år 2004 vid Försvarmaktens anläggning Knyppplan Örbyhus i Tierps kommun.

Verksamheten klassificeras enligt bilagan i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med **SNI-kod -h3 och -h4**, provningsnivå B, anläggning för omtappning av mer än 1 ton fullständigt och mer än 10 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.

Tillståndet gäller längst till och med den 31 december 2004.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvens-beskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

1. Verksamheten skall bedrivas huvudsakligen i enlighet med vad Försvarsmakten angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skall anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.
2. I alla utrymmen där CFC/HCFC (freoner) eller haloner lagras eller hanteras skall utrustas med detektorer för CFC/HCFC (freon) och halon. Detektorerna skall kopplas till larm.

Återkallelse av tidigare beslut

Länsstyrelsen återkallar med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6 MB tidigare av Länsstyrelsen den 10 februari 1998 (2410-4475-97) meddelat tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till omtappning av fullständigt halogenerade klorflourkarboner vid den aktuella anläggningen och tidigare av Länsstyrelsen den 10 april 2003 (551-4844-01) meddelat beslut om ändring av villkor 2 i tillståndet.

Igångsättningstid

Fråga är om pågående verksamhet varför förordnande om igångsättningstid enligt 22 kap. 25 § andra stycket jämfört med 19 kap. 5 § 8 MB inte är relevant

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Försvarsmakten från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Försvarsmakten skall vidare fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Varje år före utgången av den 31 mars skall miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten skall utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2000:13 om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter. Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som skall iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 6 § MB vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljö om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, skall den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Länstyrelsen i Uppsala län meddelade den 10 februari 1998 (2410-4475-97) Försvarsmakten, Mellersta Underhållsregementet, tillstånd enligt miljöskydds-lagen (1969:387) till omtappning av fullständigt halogenerade klorfluorkarboner (MF-punkt 61.01.01) vid Försvarsmaktens anläggning Knyppplan Örbyhus i Tierps kommun. Fram till år 2010 får högst 20 ton CFC (klorfluorkarboner) omtappas. Enligt villkor 2 till beslutet skall alla utrymmen där CFC/HCFC eller halon lagras eller hanteras utrustas med en detektor för CFC/HCFC och halon. Detektorerna skall kopplas till larm som alltid är bevakade. Länstyrelsen (Miljöprövnings-delegationen) beslutade den 10 april 2003 (551-4844-01) om ändring av ovannämnda villkor 2 i på så sätt att kravet på ständig bevakning slopades.

Länstyrelsen meddelade vidare den 17 juni 1999 (2410-7571-98) Försvarsmakten, Mellersta Underhållsregementet, tillstånd enligt miljöskyddslagen för mottagning och mellanlagring av farligt avfall vid anläggningen. Årligen får högst 1 800 ton oljeavfall, 50 ton förbrukade batterier och 200 ton annat farligt avfall mellanlagras.

Generalläkaren beslutade den 4 oktober 1999 efter anmälan enligt 21 § 3 och 22 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om mindre ändring att medge omtappning av högst ett ton fullständigt halogenerade bromfluorkarboner (halon) vid anläggningen under förutsättning att begränsningen om 20 ton omtappad mängd (CFC) fram till år 2010 inte överskrids.

Generalläkaren beslutade vidare den 28 juni 2001 efter ny anmälan enligt 21 § 3 och 22 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om mindre ändring att medge att högst 20 ton halon samtidigt får lagras i anläggningen fram till år 2010.

Ansökan och ärendets handläggning

Försvarsmaktens tillståndsansökan med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) kom in till Länstyrelsen den 23 december 2002.

Tidigt samråd har skett med Länsstyrelsen och med de enskilda som har antagits bli särskilt berörda av verksamheten. Närboende har informerats via skrivelse.

Länsstyrelsen beslutade den 3 maj 2002 (2410-4670-02) att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Utökad samråd har hållits med myndigheter och närboende vid ett möte den 19 juni 2002.

Tidigt och utökad samråd har skett i den omfattning som behövts med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. MKB:n uppfyller kraven i 6 kap 7 § MB.

Ansökan och MKB:n har den 1 mars 2003 kungjorts i Arbetarbladet och den 4 mars 2003 i Uppsala Nya Tidning.

Naturvårdsverket, Generalläkaren och Bygg- och miljönämnden i Tierps kommun har beretts tillfälle att yttra sig. Yttranden har kommit in från Bygg- och miljönämnden och från Generalläkaren.

Försvarsmakten har bemött vad som anförts.

FÖRSVARSMAKTENS TALAN

Enligt förordningen (2002:187) om ämnen som bryter ned ozonskiktet ska användning av fullständigt och ofullständigt halogenerade klorfluorkarboner (freon) och fullständigt halogenerade bromfluorkarboner (halon) avvecklas och bytas ut mot mindre miljöbelastande ämnen. Användningsområdet för freon är framförallt i kylanläggningar medan halon förekommer i olika brand-släckningssystem. Förordningen innehåller dock undantag för Försvarsmakten för vissa användningsområden och under vissa förutsättningar.

Försvarsmakten har länge bedrivit verksamhet på platsen med avseende på lagring av brandfarliga varor. Denna hantering upphörde under år 2000. Verksamheten i Örbyhus har idag bland annat i uppdrag att ta emot, tappa om, lagra och lämna till destruktion all freon och halon för Försvarsmaktens behov. Tillstånd för att tappa om freon finns sedan 1998 och innebär att fram till år 2010 får högst 20 ton freoner tappas om. Omtappning av halon har skett med högst ett ton per år i enlighet med beslut från Generalläkaren den 4 oktober 1999. I övrigt har dessa främst lagrats vid anläggningen. Anläggningen ligger i ett större skogsområde och avståndet till närmaste bostadshus är cirka 300 meter.

För närvarande finns 5 ton freon och 16 ton halon i lager för Försvarsmaktens behov. I framtiden bedömer man att behovet är 5 ton freon och 6-7 ton halon.

Inom Försvarsmakten pågår sedan flera år ett arbete med att byta ut ovanstående gaser mot mindre miljöbelastande. Detta har resulterat i att man har tagit emot stora mängder som inte behöver användas i framtiden. Merparten av mottagen halon kommer därför att skickas till SAKAB. En omtappning till 1000 kg behållare är därför nödvändig eftersom SAKAB endast hanterar behållare av denna storlek.

Ett nytt tillstånd skulle innebära en snabbare minskning av den lagrade mängden men även minimera riskerna vid flyttning av flaskorna, som en omlokalisering av verksamheten till annan plats, annars skulle innebära.

Den dagliga hanteringen av gasflaskor, dvs. överföring av gas till lagrings-behållare för antingen lagring eller destruktion, medför inga utsläpp. Vid urkoppling av slangen till lagringsbehållaren för freon sker ett utsläpp på cirka 1gram freon per behållare, vilket sker 2- 3 gånger per år. Vid urkoppling av halonlagrings-behållaren blir det däremot inget utsläpp av halon.

Utsläpp av freon och halon påverkar stratosfärens ozonskikt och i viss mån växthuseffekten och utgör ett globalt problem. Den geografiska placeringen har ur den aspekten ingen betydelse.

En riskanalys har genomförts för anläggningen i Örbyhus. Flertalet risker har bedömts ej vara föremål för ytterligare åtgärder och övriga risker har åtgärdats bland annat genom förbättrade rutiner. Det man har kommit fram till är att sabotage är den händelse som skulle kunna innebära en risk för utsläpp av freon och halon.

Yrkande och åtaganden

Försvarsmakten yrkar att tillstånd ges för att bedriva verksamhet med omtappning av fullständigt och ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner till en total mängd av 15 ton fram till och med år 2004. Syftet med åtgärden är att reducera den lagrade mängden fullständigt och ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner. Genom att tappa om dessa på större lagringsbehållare som därefter går till destruktion underlättas omlokaliseringen till en ny plats och minimeras riskerna vid transport.

Det är inte längre aktuellt att söka tillstånd för utökad lagring av avfallsolja eftersom mellanlagringen av farligt avfall avses att avvecklas under år 2003.

Nuvarande tillstånd i den delen skall därför inte förändras. Försvarsmakten anser inte att det finns behov av några ytterligare villkor för verksamheten utöver den begränsning som anges i yrkandet ovan.

YTTRANDEN

Bygg- och miljönämnden har inget att erinra mot att tillstånd ges under förutsättning att ett rimligt skalskydd mot sabotage inrättas.

Generalläkaren har inget att erinra.

FÖRSVARSMAKTENS BEMÖTANDE

Tillståndet söks för en begränsad period, fram till och med den 31 december 2004. Syftet med ansökan är att kunna minimera den mängd freon och halon som lagerhålls. Risken för sabotage minskar i takt med avvecklingen av lagret. Risken för sabotage bedöms vara ytterst liten. Att någon genom en medveten handling skulle bryta sig in för att orsaka ett utsläpp bedöms osannolik. Alla behållare där freon och halon lagras i är trycksatta kärl. För att kunna öppna dessa kärl krävs en stor teknisk kunskap. Det befintliga skalskyddet består av gallerförsedda fönster, inbrottslarm kopplat till Falck Security, låst vägbom vid infarten till anläggningen, inhägnat och låst område runt byggnaden. Vid semestrar och långhelger förses behållare med extra låst skyddskåpa. Brandsäkerheten anses vara hög.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör anläggning för omtappning av mer än 1 ton fullständigt och mer än 10 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år, **SNI-kod -h3, respektive -h4**, tillståndspliktig verksamhet, som prövas av länsstyrelsen (prövningsnivå B).

Miljöbalkens mål och de allmänna hänsynsreglerna

Länsstyrelsen bedömer att sökanden visat att verksamheten kommer att bedrivas och skyddsåtgärder kommer att vidtas så att en hållbar utveckling främjas enligt 1 kap. 1 § MB. Länsstyrelsen bedömer vidare att sökanden visat att verksamheten kommer att bedrivas enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. samma balk.

Lokalisering

För verksamheten skall enligt 2 kap. 4 § andra stycket MB en sådan plats väljas att ändamålet uppnås med minsta möjliga intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö.

Försvarsmakten har länge bedrivit verksamhet på platsen med avseende på lagring av brandfarlig vara. Denna hantering upphörde under år 2000. Tillstånd till omtappning av freon meddelades år 1998 och till mellanlagring av farligt avfall år 1999. Lokaliseringen av verksamheten prövades vid detta tillfälle. Anläggningen ligger i ett större skogsområde och avståndet till närmaste bostadshus är cirka 300 meter. Utsläpp av freon och halon påverkar stratosfärens ozonskikt och i viss mån växthuseffekten och utgör ett globalt problem. Den geografiska placeringen har ur den aspekten ingen betydelse.

Det sökta tillståndet avser att utöka mängden freon och halon som får omtappas fram till år 2004. Verksamheten kommer därefter att flyttas till annan plats. Ett nytt tillstånd är angeläget eftersom det innebär att det innevarande lagret av freon och halon kan minska och dessutom snabbare avyttras direkt till SAKAB innan verksamheten skall flyttas. En minskning av lagret och färre antal flaskor som behöver flyttas medför en avsevärt minskad risk.

Hushållningsbestämmelser

Enligt 2 kap. 4 § första stycket MB skall för verksamheten väljas en plats som är lämplig bland annat med hänsyn till 3 och 4 kap. MB. Området för lokalisering är inte av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB.

Planförhållanden

Området omfattas inte av detaljplan. Verksamhetsområdet är ej omnämnt i gällande översiktsplan och ej heller finns i övrigt några restriktioner vad gäller markanvändningen.

Motivering av villkor

Enligt villkor 2 i tillståndet den 10 februari 1998 skall detektorerna kopplas till larm som alltid är bevakade. Länsstyrelsen medgav ändring av villkoret genom beslut den 10 april

2003 på så sätt att kravet på ständig bevakning av larmet upphävdes. Länsstyrelsen finner inte skäl till ändrad uppfattning härvidlag.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen anser att om föreskrivna villkor iakttas går verksamheten att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i MB samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslutet har fattas av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit läns-assessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragit av miljöskyddshandläggare Mona J-Åkerström, miljöenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

BILAGA

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Generalläkaren 107 85 Stockholm

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

9 (9)

2003-05-08

Dnr: 551-17382-02

Bygg- och Miljönämnden i Tierps kommun, 815 80 Tierp
Tierps kommun, Kommunstyrelsen, 815 80 Tierp